

Näringsdepartementet

Anförande av Mikael Damberg vid Vattenfalls extrastämma 12/12 2017

Herr ordförande, tack för ordet!

Vattenfall har en alldeles särskild plats i berättelsen om vårt Sverige. Som en av de viktigaste kuggarna i industrialiseringen av vårt land. Som arbetsgivare till tusentals och åter tusentals svenskar. Som leverantör av en av de mest grundläggande tjänster i våra hem. Men också på senare år en omdebatterad utsläppare av växthusgaser i Europa.

Stundtals omtyckt, stundtals kritiserad – alltid välkänd och påpassad.

Men det Vattenfall som idag möts på en extra bolagsstämma är ett bolag mitt i en metamorfos.

Det är med glädje jag kan konstatera att Vattenfalls resultat efter några riktigt tuffa år har stabiliserat sig. Miljardförluster har vänt till miljardvinster. Den finansiella ställningen i bolaget är starkare än på länge. Risknivån har sänkts.

Tack vare ett gediget strategiskt arbete är Vattenfall nu på rätt väg. Medarbetarna är mer engagerade än på länge vilket gör mig väldigt glad. Jag känner en stolthet för det arbete som gjorts och vill redan så här inledningsvis rikta ett stort tack till bolaget och alla anställda för de insatser som gjorts dessa år.

Som ägarminister ser jag positivt på att Vattenfalls investeringsplan innehåller ökade investeringar mot förnybar energi men också stora

investeringar i nätverksamheten. Förnybart är framtiden och de svenska näten behöver samtidigt anpassas till den nya energimarknaden.

Fossilbaserad elproduktion fasas ut och utgör en allt mindre andel av Vattenfall. Med utgångspunkt i riksdagens uppdrag, tog ägaren förra året ställning till styrelsens beslut om att sälja brunkolsverksamhet i Tyskland. Jag och regeringen är övertygade om att Vattenfall är ett starkare bolag utan brunkol. Det är faktiskt också så att kritikerna fick fel, inga nya gruvor har öppnats. Diskussionen i Tyskland om hur brunkolet ska fasas ut är alltså levande. Regeringen är helt övertygad om att brunkol inte tillhör framtidens energilandskap. Jag tycker man kan prata om det "nya" och det "gamla" Vattenfall. En metamorfos.

Det är ingen tvekan om att Vattenfall är viktigt för Sverige. Man skulle nog kunna säga att Vattenfall symboliserar många av de saker som gör oss stolta över vårt land:

- En fantastisk och kraftfull natur
- Kunskapen att omvandla naturresurser till värde
- Innovation och ingenjörskonst

Men jag tänker tillåta mig att bege mig utanför Sveriges gränser ett slag. Vi lever i en osäker och oförutsägbar värld. Ledarna för världens största länder förstärker oförutsägbarheten. Ekonomiska och sociala klyftor ökar och allt fler människor ställer sig tveksamma till om globaliseringen överhuvudtaget var av godo. Då ökar protektionismen och nationalismen, trots vi för bara 20 år sedan fick uppleva euforin i att riva murar och öppna oss för varandra.

Digitaliseringen förändrar hur vi människor lever, umgås, talar och arbetar. Inga människor, sektorer eller företag är oberörda. Somliga reagerar med nyfikenhet och entusiasm – andra blir rädda att förlora sitt jobb och bli utbytt mot en robot. Samhällsmodellen måste i det här läget kunna leverera både trygghet och redskap för omställning till både individ och företag. De länder som ställer om snabbast – kommer klara sig bäst.

Klimatförändringarna hotar hela mänsklighetens fortlevnad och vår planets grundläggande funktioner. En stor del av näringslivet gör sig redo att ställa om i grunden – men även i denna fråga ger världens

ledare just nu otydliga signaler. Alla vet att vi måste framåt mot det gröna – men fortfarande finns de som pekar bakåt mot det bruna.

Behovet av långsiktighet, både för näringsliv och medborgare, har kanske aldrig varit så här stort men politiken uppvisar ofta en oförmåga att leverera just långsiktighet.

I denna nya och oförutsägbara värld har Sverige bättre förutsättningar än många andra länder. Svensk tillväxt är högre än jämförbara länder i Europa. Högre än vad som förväntas i Finland, Danmark och Norge. Tillväxten är bred och drivs av export och ökade privata investeringar - främst i bostadsbyggande - och konsumtion, både privat och offentlig. Trots politisk turbulens har vi de senaste åren kunnat enas om en mängd överenskommelser som ger långsiktighet och riktning till vårt land.

Inte minst gäller detta er i energisektorn. Genom den historiska energiöverenskommelsen har Sveriges riksdag enats om vägen mot ett 100% förnybart energisystem. Det klimatpolitiska ramverket ska bygga på samma tre grundpelare som energisamarbetet i EU. Politiken syftar till att förena:

- Ekologisk hållbarhet
- Konkurrenskraft
- Försörjningstrygghet

Sverige ska ha ett robust elsystem med en hög leveranssäkerhet, en låg miljöpåverkan och el till konkurrenskraftiga priser. Det skapar långsiktighet och tydlighet för marknadens aktörer och bidrar till nya jobb och investeringar i Sverige.

Detta skapar förutsättningar för svensk industri att se ljust på framtiden igen. När jag tillträdde som näringsminister var just industrin en av mina viktigaste prioriteringar. Vår strategi Smart Industri har fokuserat på att skapa förutsättningar för att industrin ska växa i Sverige igen – baserat på att vi ska vara bäst på att klara både hållbarhetsomställningen och digitaliseringen.

Nu är industrins investeringar på en **rekordnivå**. Svenska industriföretag anställer nu fler i Sverige än i utlandet. Under första halvan av 2017 ökade den svenska exporten med hela 12 procent!

Mitt i denna utveckling står Vattenfall (och övriga energibolag) och levererar exakt det industrin behöver för att våga satsa: stabil och grön energi.

Som näringsminister är jag oerhört stolt över hela Sveriges näringsliv. Och en juvel i svenskt näringsliv är den statliga bolagsportföljen. Inte bara för att den innehåller flera företag som är framgångsrika. Utan också för att de statliga bolagen har ledande roller i många av de avgörande utvecklingskliven som Sverige idag står inför.

Jag tänker på processindustrins transformation som får oss att sikta på något som för bara några år sen var otänkbart: stål utan kol. Om elektrifieringen av fordonsflottan och batterirevolutionen och inte minst vår omställning till ett helt förnybart energisystem.

Vattenfall har en roll att spela i alla dessa processer.

Låt mig säga något om hur jag ser på Vattenfalls framtid. Jag följer med stort intresse Vattenfalls arbete för att öka andelen förnybart både i Sverige och i Europa. Vindkraft ligger i framkant men även solkraft har en framtida plats. I dialog med Vattenfalls styrelse och ledning har jag diskuterat bolagets väg mot att bli fossilfritt inom en generation. Detta bör leda till en sänkt risknivå och därmed ett stabilare Vattenfall framöver. Det tror jag gynnar alla.

Jag är mån om att Vattenfall säkerställer en god balans mellan avkastning och risk i de investeringsbeslut som fattas. Historiskt har Vattenfall haft en stor exponering mot konventionell- och fossilbaserad elproduktion som t.ex. kol. Sådana energislag bär ofta hög risk, eftersom de är fullt utsatta för förändringar i elpriset. Dessutom bär de miljö- och klimatrisker men också risker kopplat till respekten för mänskliga rättigheter. När Vattenfall nu accelererar sina investeringar mot förnybar energi är det naturligtvis viktigt att bolaget väl balanserar de risker som återfinns i sådan energiproduktion. Återigen, ett Vattenfall med lägre risk bör leda till en mer stabil intjäning. Då ökar

förutsättningarna för stabila och förutsägbara utdelningar, vilket gynnar hela svenska folket.

De nya mål som beslutas i dag har tagits fram genom ett ambitiöst arbete som har involverat både ägare och bolag. Det är viktigt att målen är förankrade hos bolaget, så att de kan bidra till att ägaren, styrelse, ledning och medarbetare drar åt samma håll. Arbetet inbegriper också en hållbarhetsanalys som slutfördes samtidigt som ekonomiska målprojektet.

Jag ska nu lite övergripande presentera de nya ekonomiska målen

Låt mig börja med lönsamhetsmålet. Avkastning på sysselsatt kapital ska uppgå till minst 8 %. Nivån är utmanande men uppnåelig för bolaget

- den täcker kapitalkostnaden
- och den ligger i paritet med kapitalmarknadens förväntningar på liknande bolag.

Vi tror att det kan vara svårt att investera till det gamla målet om 9 % utan att öka risken i portföljen, givet dagens låga elpriser och förändrade marknadsförutsättningar. Det nya målet är därför en signal att investeringar med lägre risk kan göras. Jag vill betona att det nya målet inte ska tolkas som enklare att nå utan snarare är en funktion av vilka tillgångsslag Vattenfall förväntas investera i.

Energisektorn präglas som bekant av långa investeringscykler. Det innebär att avkastningen på medellångsikt till stor del styrs av redan genomförda investeringar. Det är därför rimligt att förvänta sig att Vattenfall levererar på det gamla målet under nuvarande prognosperiod. Jag förväntar mig också att det nya lönsamhetsmålet, liksom det gamla, kommer att fortsätta att fungera som ett incitament för kontinuerliga kostnadseffektiviseringar. Besparingar är och förblir nödvändiga för att behålla konkurrenskraften i den pågående omställningen av energisektorn. På sikt gör det Vattenfall till ett ännu starkare bolag.

Det andra av våra mål avser kapitalstruktur. Vattenfall har idag två mål för kapitalstruktur eller med andra ord för skuldsättning. Jag förstår att det har skapat komplexitet att ha två mål som försöker mäta samma sak och vi har därför tagit bort ett av dem. Vår bedömning är att nyckeltalet

FFO över justerad nettoskuld är det mest relevanta måttet för energisektorn. Det används dessutom av kreditvärderingsbolagen.

Låt mig nu säga några ord om utdelningspolicyn.

Jag förväntar mig att Vattenfall så snart det är finansiellt motiverat återgår till att bli en god utdelare till staten. Jag tycker det ser ganska ljusst ut framöver.

Utdelningspolicyn får nu ett något högre och bredare intervall. Anledningen till det är att över tid bör utdelningen inte vara lägre med det nya avkastningsmålet. Eller annorlunda uttryckt; staten räknar med att få ungefär lika mycket tillbaka i absoluta tal från Vattenfall som tidigare. Mittenvärdet i det nya intervallet ska vara utgångspunkten för utdelning förutsatt att bolaget levererar på sitt skuldsättningsmål. Sen är det viktigt att betona att styrelsebesluten om utdelning alltid ska beakta den finansiella ställningen och bolagets strategi.

Låt mig avslutningsvis säga att jag är övertygad om att de nya ekonomiska målen ger Vattenfall möjlighet att bli en ledande och lönsam aktör i omställningen. Nya ekonomiska mål ger också bolaget förutsättningar att sätta långsiktiga strategiska mål för ett hållbart företagande.

Vattenfall är en central aktör i samhällsutvecklingen och en viktig del i hela Sveriges utveckling. Bolaget har en viktig uppgift att säkerställa en hållbar energi- och värmeförsörjning – inte bara för dagen, utan också för framtiden. Långsiktiga förutsättningar är av största vikt för att Vattenfall ska kunna fortsätta investera, stärka lönsamheten och vidareutvecklas.

Jag skulle vilja avsluta med att från Näringsdepartementets sida rikta ett stort tack till alla som bidragit till ekonomiska målprojektet och för ett gott samarbete. Jag vill också varmt tacka Vattenfalls medarbetare, ledning och styrelse för ert arbete under 2017.

Tack för ordet!